

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019—2022

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019—2022 (VNS 1/2018 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 18.5.2018.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Krista Sinisalo, valtiovarainministeriö
- hallitussihteeri Merja Huhtala, ympäristöministeriö
- talouspäälikkö Timo Jaakkola, ympäristöministeriö
- ylimetsänhoitaja Pirkko Isoviita, ympäristöministeriö
- kalatalousneuvos Risto Lampinen, maa- ja metsätalousministeriö
- luontopalvelujohtaja Timo Tanninen, Metsähallitus
- yhteiskuntasuhdepäälikkö Seppo Loikkanen, Neste Oyj

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- WWF Suomi
- Öljy- ja biopolttoaineala ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Ympäristöministeriön pääluokan määrärahojen kokonaistaso laskee kehyskaudella suunnitellusti 166 miljoonasta eurosta 153 miljoonaan euroon. Valiokunta pitää valitettavana, että ympäristön- ja luonnonsuojelun määrärahat ovat hallituskauden alun merkittävän leikkauksen jälkeen säilyneet edelleen alenevalla trendillä vaikeuttaen luonnonsuojelu- ja biodiversiteetinsuojelutavoitteisiin pääsemistä. Asumisen ja rakentamisen osalta vastaavaa ongelmaa ei samassa mitassa ole, osittain siksi, että rahoitus toimenpiteisiin tulee osin Valtion asuntorahastosta.

Valiokunnan lausunto YmVL 13/2018 vp

Asuminen

Valtion asuntorahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto, josta maksetaan huomattava osa asuntopoliittisten toimien toteuttamiseksi tarvittavia avustuksia, kuten valtion tukemaan asuntotuotantoon ja perusparantamiseen myönnettävien lainojen korkotuet, käynnistysavustukset, avustukset asumisneuvontaan, kunnallistekniikka-avustukset ja erilaiset taloudellisissa vaikeuksissa olevien vuokratalojen tukitoimenpiteet. Tuloja rahasto saa vanhojen aravalainojen korkoista ja lyhennyksistä sekä erilaisiin valtioneuvostoihin liittyvistä maksuista. Rahaston taseen lopputilanne oli vuoden 2017 lopussa 6 338,8 miljoonaa euroa. Valiokunta korostaa rahaston suurta merkitystä asuntopoliittisten toimien toteuttamisen kannalta ja pitää tärkeänä, että rahaston säilymisestä toimintakykyisenä huolehditaan¹, jotta kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon riittävästä tasosta voidaan huolehtia.

Valiokunta pitää hyvänä hallituskauden viimeisen varsinaisen kehyspäätöksen johdonmukaista pyrkimystä lisätä asuntotuotantoa kovaan asuntojen kysyntään vastaamiseksi. Erityisesti Helsingin seudulla asuntotuotantojen aloitukset ovat nyt ennätyksellisellä tasolla sekä tuetun tuotannon että markkinahintaisen tuotannon osalta. Valiokunta toteaa, että olennaista asuntojen hintakehityksen pitämiseksi kohtuullisena onkin kaiken asuntotarjonnan määrän lisääminen eli kysynnän ja tarjonnan parempi tasapaino.

Valiokunta tukee kehyspäätöksen mukaisia toimia valtion tukeman asuntotuotannon edistämiseen Valtion asuntorahastosta myönnettävin avustuksin. Erityisen kannatettavia ovat linjaukset toimiviksi osoittautuneiden maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL-sopimusten toteuttamiseksi. Kasvuseutujen tontti- ja asuntotuotannon lisäämiseksi edistetään MAL-sopimusten toteuttamista kunnallistekniikka-avustuksilla, joita myönnetään 15 miljoonaa euroa vuonna 2019. Valtion asuntorahastosta myönnetään lisäksi Helsingin seudun MAL-sopimukseen liittyen käynnistysavustuksia kohtuuhintaiseen asuntorakentamiseen 20 miljoonaa euroa vuonna 2019. Erityisryhmien investointiavustuksia lisätään 5 miljoonalla eurolla vuosittain asunnottomuuden ehkäisemiseksi. Erityisryhmien investointiavustuksilla tuetaan heikoimpien ryhmien asuntotarjonnan parantamista kokonaisuudessaan 110 miljoonalla eurolla vuonna 2019 ja 130 miljoonalla eurolla vuosina 2020–2022. MAL-sopimukset on tehty Helsingin seudun (Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa, Vihti), Tampereen, Turun ja Oulun kanssa. Valiokunta pitää tärkeänä, että MAL-sopimusmallia kehitetään edelleen toimivammaksi, tavoitteellisemmaksi ja soveltuvaksi muihinkin kuin suuriin kaupunkeihin. Tulisi myös selvittää sopimuskäytännön laajentamista alueellisiin kasvukeskuksiin ja käynnistysavustuskäytännön laajentamista Helsingin lisäksi muuallekin.

Valtion asuntorahastosta pääomitetään myös valtion omistamaa yleishyödyllistä A-Kruunu-yhtiötä² kehyskaudella yhteensä 50 miljoonalla eurolla. Pääomitus mahdollistaa 800 asunnon rakennuttamisen vuodessa, eli käytännössä rakennuttaminen voi kaksinkertaistua. Rakentamista li-

¹ Valiokunta viittaa lausuntoonsa Asuntopoliittisten kehittämiskohteista (YmVL 1/2018 vp), jossa se korostaa, että tarjontatukien siirtäminen kokonaan talousarviosta rahoitettavaksi saattaisi lisätä asuntopoliittikan tempoilevuutta ja vähentää valtion kykyä tukea rakentamista suhdannehuuhteina toimenpiteenä heikossa taloustilanteessa. Rahasto on mahdollistanut reagoimisen rakentamisen suhdannevaihteluihin ja näin myös rakennusalan työllisyyden tukemisen.

Valiokunnan lausunto YmVL 13/2018 vp

sätään erityisesti Helsingin seudulla, minkä lisäksi A-Kruunun rakennuttamista voi myös laajentaa suurimmille kaupunkiseuduille. Pääomituksen tavoitteena on samalla lisätä puurakentamista ja asuntomarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin luotuja konseptikohteita. Yhtiön erityistehtäväksi on määritetty normaalien valtion tukemien vuokra-asuntojen rakentaminen Helsingin seudulle kohtuullisilla kustannuksilla ja vuokratasolla. Rakennutettavien kohteiden valinnassa huomioidaan vuokra-asuntojen yleinen kysyntä asuinalueella ja kohteiden hyvä sijainti yhdyskuntarakenteessa. A-Kruunun tehtävänä on myös edistää puurakentamista ja uusia innovaatioita. Valiokunta toteaa, että myös A-Kruunun toiminta on riippuvainen siitä, että kunnat luovuttavat tontteja sen rakentamiseen. Myös valtio voi luovuttaa sille tontteja vain samoilla ehdoilla kuin muille toimijoille EU:n valtiontukisäännösten vuoksi.

Kohtuuhintaisen asuntotuotannon tukemisen ohella valiokunta pitää tärkeänä vakiintuneiden korjausavustusten suunnitelmallista jatkamista. Kehyspäättöksen mukaisesti tavoitteena on tukea ikääntyneiden kotona asumista ja hissien jälkiasennuksia kehyskaudella korjausavustuksilla, joihin varataan talousarviossa 15,5 miljoonan euron korjausavustusvaltuuden lisäksi Valtion asuntorahastosta enintään 20 miljoonaa euroa vuodelle 2019. Muulle kehyskaudelle korjausavustuksiin varataan talousarvioon 20,5 miljoonaa euroa. Kehyskaudelle sisältyy uutena toimintana vuokra-asukkaiden talousongelmien ehkäiseminen, johon varataan vuosittain miljoona euroa vuosina 2019—2020.

Valiokunta korostaa tarvetta kiinnittää yhä suurempaa huomiota asumisen ja liikenteen ratkaisujen ilmastolliseen kestävyys. Maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelun tiivis integrointi, jota MAL-sopimuksin on onnistuneesti toteutettu, on yksi keino energiatehokkaan yhdyskuntarakenteen edistämiseksi. MAL-sopimusten ohella tulee selvittää mahdollisuuksia palauttaa käyttöön korjausavustuksia esimerkiksi energiatehokkuuskorjauksiin. Tärkeä on myös kehyspäättökseen sisältyvä latausinfrastruktuuri. Siinä asuinrakennuksen omistaville yhteisöille varataan sähköautojen latausinfrastruktuurin rakentamiseen vuosittain 1,5 miljoonaa euroa vuosina 2019—2021. Lisäksi puurakentamisen edistämiseen kohdennetaan vuosittain 2 miljoonaa euroa vuosina 2019—2021. Valiokunta toteaa, että tarvetta on myös rakennusten energiatehokkuustoimien tukemiseen ja mahdollisuuksia siihen tulisi selvittää. Tärkeää on myös kehittää mahdollisimman nopeasti mittausmenetelmiä, joilla rakennusten hiilijalanjälki voidaan todentaa.

Valtioneuvosto on 3.5.2018 hyväksynyt Terveet tilat 2028 -ohjelman, jonka tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. Kymmenvuotisen ohjelmakauden aikana pyritään vakiinnuttamaan kiinteistönpitoon toimintatapa, jossa rakennusten kunto, käyttötarkoitukseensa sopivuus ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan ja arvioidaan säännöllisesti. Yksi keskeinen tavoite on terveydenhuollon vahvempi tuki kaikille sisäilmasta oireileville. Tavoitteena on kuvata ja ohjeistaa palvelupolut, kehittää vakavammin oireilevien kuntoutusta ja selvittää kuntoutumista tukevan sosiaaliturvan mahdollisuuksia. Tähän liittyy olennaisesti tutkimustyö, jonka avulla voidaan paitsi edistää sisäilman laadun arvioimista myös kehittää sairastuneiden diagnoosi- ja hoitomenetelmiä. Valiokunta pitää ohjelmaa erittäin tärkeänä kiirehtien sen nopeaa toimeenpanoa, jotta julkisten rakennusten käyttäjien altistuminen huonolle sisäilmalle saadaan päättymään. Ohjelman alkuvuodet ovat olennaisia sen suuntaami-

2 Aiemmin Kruunuasunnot Oy:n tytäryhtiönä toiminut A-Kruunu Oy on vuodesta 2014 saakka ollut ympäristöministeriön alainen itsenäinen yritys.

Valiokunnan lausunto YmVL 13/2018 vp

seksi siten, että konkreettisia tuloksia saadaan aikaan. Tässä yhteydessä tulisi myös selvittää mahdollisuudet avustaa yksityiskotien sisäilmaongelmista sairastuneita, kun aikaisemmin käytössä ollut terveyshaikka-avustus ei ollut toimiva keino. Olennaista kuitenkin on, että terveydenhoitojärjestelmä pystyy nykyistä paremmin tukemaan kaikkia niitä, jotka saavat oireita sisäilmasta. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että valtakunnallisten hometalkoiden hyviä tuloksia voidaan ylläpitää ja työtä tarvittaessa jatkaa asuntokannan kosteus- ja homeongelmien yleisen hallinnan parantamiseksi.

Asunnottomuuden poistamiseksi on tehty pitkäjänteistä hyvää työtä, mutta asunnottomuus on edelleen ongelma erityisesti Helsingin seudulla ja muissa suurissa kaupungeissa. Valiokunta pitää tärkeänä tavoitetta puolittaa asunnottomien määrä vuoteen 2022 mennessä. Erityisryhmien investointiavustuksiin ehdotetaan lisättäväksi 5 miljoonaa euroa vuosittain eli yhteensä 20 miljoonaa euroa kehyskaudella. Raha kohdennetaan itsenäiseen asumiseen kykeneville asunnottomille välivuokrattavien asuntojen hankintaan markkinoilta. Tarkoituksena on myös korvata asunnottomien ensisuoja asunnoilla.

Ympäristön- ja luonnonsuojelu

Valiokunta pitää tärkeänä, että julkisen talouden suunnitelma mahdollistaa pitkäjänteisen työn bio- ja kiertotalouden edistämiseen sekä ilmasto- ja energiapolitiikan kehittämiseen ja toimeenpanoon. Itämeren ja vesien suojelussa jatketaan vesien- ja merenhoidon toimenpideohjelmien sekä ravinteiden kierrätysohjelman toimeenpanoa ja suunnataan resursseja edelleen ravinteiden ja haitallisten aineiden kuormituksen vähentämiseen sekä pohjavesien suojeluun.

Julkisen talouden suunnitelmassa todetaan, että jätehuoltoa kehitetään valtakunnallisen jätesuunnitelman mukaisesti ja tehostetaan toimia jätealan uudistuneen lainsäädännön toimeenpanossa. Valiokunta nostaa tässä yhteydessä esiin muovin luontoon päätymiseen liittyvät ongelmat. Parhaillaan on käynnissä kansallista muovitiekarttaa koskevan yhteistyöryhmän työ, joka valmistuu syyskuussa 2018. Työryhmä etsii konkreettisia, lyhyen ja pitkän aikavälin toimenpiteitä, joilla voidaan vähentää, korvata ja kierrättää muovia. Työryhmän työssä tarkastellaan myös taloudellista ohjausta, mukaan lukien verotusta, osana keinovalikoimaa muoviongelmaan tarttumiseksi. Työn pohjalta selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön muiden keinojen ohella tiettyihin tuotteisiin kohdistuva vero-ohjaus. Selvitystyö toteutetaan maaliskuun 2019 loppuun mennessä. Valiokunta pitää hyvänä, että asiassa on ryhdytty selvitystoimiin. Muoviroskaamisen globaalin luonteen vuoksi EU-maiden tulisi toimia asiassa edelläkävijänä ja pyrkiä tuottamaan erilaisia malleja, toimintatapoja ja vaihtoehtoisia materiaaleja, jotka soveltuisivat ongelman hallitsemiseen myös kehitysmaissa.

Etelä-Suomen metsien toimintaohjelman, ns. METSO-ohjelman, toimeenpanoa jatketaan. METSO-ohjelma on edennyt aikataulussaan hallituskauden alun leikkauksista huolimatta, kun eduskunta ja hallitus kehyspäätöksillään ovat sittemmin lisänneet määrärahaa erillisin päätöksin. Myös kehyspäätökseen sisältyy 5 miljoonan euron lisämääräraha METSO-ohjelman toteutukseen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan luonnonsuojelualueiden hankintaa ja korvauksia koskevan määrärahan säilyttäminen vuosina 2020–2025 vuosien 2018–2019 tasolla mahdollistaa nykyisillä hehtaarihinoilla ohjelman kokonaistavoitteen saavuttamisen. Tämä kuitenkin edellyttäisi 5 miljoonan euron lisäystä kehystasoon vuodesta 2020 alkaen. Mikäli määräraha-

Valiokunnan lausunto YmVL 13/2018 vp

soa ei tulevana vuosina koroteta, vaan se toteutuu nykyisen kehyspäättöksen mukaisesti, voidaan vuoden 2025 loppuun mennessä toteuttaa noin 95 % ohjelman kokonaistavoitteesta. Valiokunta korostaa tarvetta huolehtia käytettävissä olevin keinoin luonnon monimuotoisuustavoitteiden saavuttamisesta ja siitä, että ohjelma voidaan toteuttaa tavoitteensa mukaisesti.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikkö vastaa Suomen 40 kansallispuiston ja muun luonnonsuojeluverkoston hoidosta ja käytöstä. Yli puolet rahoituksesta käytetään virkistyskäytön palveluiden parantamiseen ja ylläpitoon ja muihin palveluihin. Yleisöpalveluiden ohella tärkeitä tehtäviä liittyy luonnonsuojelutoimiin alueiden monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseen ja lajien ja luontotyyppien suotuisan suojelutason edistämiseen. Valiokunta korostaa, että kansallispuistojen ja muiden vilkkaasti käytettyjen luonnonsuojelualueiden hyvällä hoidolla edistetään luonnon virkistyskäyttöä ja luontomatkailua, joilla on myönteinen vaikutus työllisyyteen ja paikallistalouteen. Reitistöjen, kuten pitkospuiden, rakentaminen myös vähentää maaston kulumista ja lajeille ja luontotyypeille aiheutuvaa häiriötä, kun suuri osa alueella liikkumisesta ohjautuu suunnitelmallisesti.

Valiokunta korostaa, että kansallispuistojen ja muiden retkeilykohteiden kävijämäärät ovat kasvaneet voimakkaasti viimeisten 10 vuoden aikana. Suomi on myös yhä kiinnostavampi kansainvälisen luontomatkailun kohde, ja matkailu suuntautuu erityisesti kansallispuistoihin, sillä kansallispuisto on kansainvälisesti hyvin tunnettu käsite. On hyvin todennäköistä, että luontomatkailu ja erityisesti ulkomaisten matkailijoiden kävijämäärä kasvaa lähitulevaisuudessa voimakkaasti. Matkailun voimakas kasvu edellyttää toimia luonnon kulumisen ehkäisemiseksi varsinkin kaikkein suosituimmilla alueilla. Ulkomaalaiset matkailijat eivät myöskään useinkaan ole tottuneita liikkumaan luonnossa, ja tarvetta olisi lyhyemmille, helppokulkuisille reitistöille palvelujen välittömässä läheisyydessä. Tulevaisuudessa tarvittaneen uudenlaista hankeyhteistyötä, joka mahdollistaisi valtion budjettirahoituksen ohella muunkinlaisia rahoitusmahdollisuuksia retkeilyinfrastruktuurin rakentamiseen ja ylläpitoon. Myös kuntien ja Metsähallituksen läheinen yhteistyö palvelurakenteiden yhteensovittamiseksi on olennaisen tärkeää.

Valiokunta pitää hyvänä, että Matkailu 4.0 -kärkihankerahoituksella vuosina 2018—2019 voidaan kohdistaa noin 4 miljoonaa euroa suojelualueiden palvelutason parantamiseen, matkailumarkkinointiin ja luontomatkailua tukevien digitaalisten palvelujen, kuten luontoon.fi ja retkikartta.fi, parantamiseen. Helppokäyttöinen palvelusivusto luo käyttökelpoisen perustan matkailupalveluiden kehittymiselle ja työllisyyden ja paikallistalouden myönteiselle kehitykselle. Metsähallituksen arvion mukaan vuonna 2017 kansallispuistoihin ja muihin virkistyskäyttöluontokohteisiin tehtiin noin 6 miljoonaa käyntiä, ja tuotto paikallistalouteen arvioitiin yli 250 miljoonan euron suuruiseksi. Valiokunta korostaa, että luonnossa liikkumisen on myös useissa tutkimuksissa selvitetty tuottavan merkittäviä terveyshyötyjä ja huomiota tulisi kiinnittää siksi myös terveyshyötyjen taloudelliseen arviointiin, jolloin voidaan ottaa kaikessa päätöksenteossa huomioon myös sairauksien ennalta ehkäisemisen näkökulma.

Valiokunta toteaa, että suojelualueiden infran parantamisen ja ylläpidon rahoitustarve on selkeästi käytettävissä olevaa suurempi. Kunnossapitorahoitusta joudutaan siten priorisoimaan siten, että etusijalla ovat suosituimmat alueet, joihin kohdistuu suurin paine. Valiokunta pitää tärkeänä, että jo rakennettua infraa ei purettaisi. Alueilla, joilla kävijämäärät ovat vähäisempiä, suojelualueiden retkeilyinfra, nuotiopaikat, pitkospuut, autiotuvat ja opastukset luovat osaltaan pohjaa mat-

Valiokunnan lausunto YmVL 13/2018 vp

kailun kasvulle ja alueen elinvoimaisuudelle tulevaisuudessa. Infran ylläpito voi myös tuoda työpaikkoja syrjäisemmille alueille, joilla työllistyminen on muutoin erityisen vaikeaa. Aikaisemmin oli mahdollisuus käyttää tällaiseen työhön erillisiä työllistämismäärärahoja. Myös tämän tyyppisen rahoituksen järjestämistä tulisi selvittää.

Valiokunta toteaa, että Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikön kokonaismenot ovat olleet viime vuosina noin 60 miljoonan euron tasolla, josta budjettirahoitus kattaa noin 70 %. Ympäristöministeriön pääluokan rahoitustaso on noin 30 miljoonaa euroa vuodessa, minkä lisäksi uusien kansallispuistojen perustamiseen on osoitettu erillistä hankerahoitusta. Metsähallituksen arvion mukaan opastus- ja retkeilyrakenteiden korjausvelka on kuitenkin jopa 37 miljoonaa euroa ja kulttuuriperintökohteiden korjausvelka kaksinkertainen. Valiokunta korostaa, että jatkossa on tärkeää hakea uusia vaihtoehtoja kestäväen rahoituspohjan saamiseksi erityisesti Museo- virastolta vuonna 2014 siirtyneen kulttuurihistoriallisen kiinteistövarallisuuden hoitamiseen. Osa näistä alueista ja niiden rakenteista on aikaisemmin arvioitua huonommassa kunnossa, ja suojeltujen rakenteiden, kuten linnojen, kunnostaminen on teknisesti vaativaa ja kustannuksiltaan tois- ta luokkaa kuin retkeilyinfran parantaminen. Valiokunta pitää tarpeellisena selvittää, onko tarkoi- tuksenmukaista jakaa momentti 35.10.52 kahteen osaan eriyttäen suojelualueiden ja kulttuuri- kohteiden rahoitus toisistaan. Tämä voisi edistää taloudellista ohjausta ja varmistaa, että näiden molempien rahoitus säilyy riittävällä tasolla.

Öljyvahinkojen torjunta ja rahoitus

Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta on tarkoitus siirtää pelastuslain muutoksella ympäristömi- nisteriöltä sisäministeriölle vuoden 2019 alusta alkaen. Tähän liittyen ympäristöministeriöltä siir- retään 5,5 miljoonaa euroa vuodessa sisäministeriölle öljyntorjunnasta aiheutuviin kustannuk- siin. Lisäksi Suomen ympäristökeskuksen toimintamenoista siirretään kolmea henkilötyövuotta vastaava määräraha (0,18 miljoonaa euroa). Valiokunta pitää keskeisen tärkeänä, että öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatoimissa ja torjunnan suunnittelussa ja kehittämisessä hyö- dynnetään kuitenkin jatkossakin ympäristöhallinnon ympäristöosaamista (YmVL 11/2018 vp — HE 18/2018 vp).

Öljysuojarahasto on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto, josta maksetaan korvauksia öljy- vahingoista ja niiden torjumisesta sekä ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksis- ta. Lisäksi rahastosta maksetaan korvauksia ja myönnetään avustuksia torjuntakaluston hankki- misesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin. Rahaston pääomaraaja on korotettu määräaikaisesti 50 miljoonaan euroon vuoteen 2019, jonka jälkeen se palautuu 10 mil- joonan euron tasolle.

Nykymuotoista öljysuojamaksua pidetään EU:n verosäätelyn kannalta ongelmallisena. Öljy- suojamaksu on vero, ja siihen sovelletaan EU:n verotukselle asettamia sääntöjä. Nykyistä mak- sua pidetään öljyvalmisteiden osalta valmisteverotuksen säännösten vastaisena. Pelkästään raa- kaöljystä kannettava vero olisi tuontia syrjivänä kielletty. Valiokunta toteaa, että nykymuotoises- ta öljysuojamaksusta luopuminen ja sen korvaaminen jollakin verosäätelyn kannalta sopivam- malla ratkaisulla näyttää oikeudellisesti hankalalta. Valmisteverotuksen yhteydessä perimiseen liittyy omat vaikeutensa, samoin maksun perimiseen huoltovarmuusmaksun yhteydessä huolto- varmuusrahastoon, joka sekin on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Lisäksi verohallin-

Valiokunnan lausunto YmVL 13/2018 vp

nossa on käynnissä laaja tietojärjestelmäuudistus, johon myös valmisteverotus liitetään vuoteen 2021 mennessä ja siirtymäaikana uusien valmisteverotyyppisten verojen käyttöönottoaminen on vaikeaa.

Valiokunta korostaa öljysuojarahaston suurta merkitystä käytännön työssä öljyvahinkoihin varautumisessa ja niiden torjumisessa. Rahasto on merkittävä myös öljyllä pilaantuneiden alueiden kunnostuskustannusten korvaajana. On myös periaatteellisesti merkittävää, että varojen keräämisessä noudatettaisiin mahdollisimman hyvin aiheuttamisperiaatetta. Valiokunta pitää välttämättömänä, että öljyntorjuntaan käytettävät määrärahat säilyvät nykytasollaan eikä niiden käyttötarkoitukseen tehdä olennaisia muutoksia. Valiokunta pitää välttämättömänä, että määrärahat ovat korvamerkittyjä tarkoitukseensa ja katsoo, että tulisi vielä selvittää valmisteverotyyppisen ratkaisun toteuttamismahdollisuuksia kestävä ratkaisun löytymiseksi. Talousarviopohjaiseen rahoitukseen sisältyy aina säästöpainetta, eikä määrärahojen säilyminen nykyisellä tasollaan ole turvattua. Valiokunta korostaa pitkäjänteisen ratkaisun tärkeyttä. Olennaista on siten valmistella verotustapa, joka soveltuu verojärjestelmäuudistuksen jälkeiseen aikaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Ympäristövaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 18.5.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Tiina Elovaara sin
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Susanna Huovinen sd
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Sari Multala kok
jäsen Riitta Myller sd
jäsen Veera Ruoho kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk
jäsen Mirja Vehkaperä kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

Valiokunnan lausunto YmVL 13/2018 vp

valiokuntaneuvos Marja Ekroos